

Gids Schrijven en Redigeren

Stukken voor *Tijdschrift voor Biografie* (TvB) kunnen zowel op verzoek van de redactie als ongevraagd worden aangeboden. De bijdrage mag niet al elders zijn gepubliceerd. De stukken zijn bestemd voor een breed publiek dat zich, al dan niet beroepsmatig, interesseert voor het genre van de biografie. De redactie verwelkomt artikelen, korte essays of columns en boekbesprekingen. Een artikel kan ook een interview zijn of een recensie die dieper graaft en een grotere reikwijdte heeft dan een ‘gewone’ boekbespreking.

Auteurs worden geacht iets nieuws te bieden. De redactie ziet graag stukken tegemoet die blijk geven van een verrassende invalshoek, aandacht vragen voor een verrijkend onbekend detail of onderbelicht facet, getuigen van een verfrissende visie of van kritiek op een bestaande visie. De ideale TvB-auteur schakelt makkelijk tussen het niveau van de feiten en het niveau van de duiding. Artikelen zijn minimaal tweeduizend en maximaal vierduizend woorden lang. Korte essays of columns en recensies tellen duizend tot twaalfhonderd woorden.

Het wordt op prijs gesteld als een auteur een korte samenvatting meestuurt waarin hij of zij aangeeft wat de kern of strekking van het artikel is, en hoe de inhoud zich verhoudt tot bijvoorbeeld de theorievorming of bestaande biografische praktijk. (Deze samenvatting is voor de redactie en wordt niet in het artikel opgenomen.) Bij korte essays of columns en bij (korte) boekbesprekingen is een samenvatting niet nodig.

Auteurs leveren bij de tekst ook een kort biografisch blokje aan. Naam, (desgewenst) e-mailadres, relevante functie(s), terrein van werkzaamheden/onderzoek enzovoort. Maximaal drie regels. Deze informatie wordt achter in het tijdschrift afgedrukt in de sectie ‘Medewerkers aan dit nummer’.

Procedure

Kopij kan worden gezonden aan hoofdredacteur Jaap Bos (j.c.bos@uu.nl). Deze stuurt de bijdrage door aan twee redacteuren. Alle stukken worden in een redactievergadering besproken. Tijdens de vergadering wordt besloten welke status het stuk krijgt: (a) acceptatie, (b) revisie en herindienen, (c) afwijzen. Een van de redacteuren brengt de auteur van de uitkomst van het beraad op de hoogte. In een korte *review* geeft de redacteur eventueel aanwijzingen voor aanpassingen of motiveert hij of zij de afwijzing. Wordt om revisie gevraagd, dan past de auteur het stuk aan en

stuurt hij of zij het opnieuw in. In laatste instantie doet de eindredactie nog een redactieslag. Idealiter komt die neer op het verbeteren van kleine fouten.

Deze procedure geldt ook voor auteurs wie de redactie zelf om een stuk heeft gevraagd.

Uitgangspunt is dat een auteur akkoord gaat met eventuele plaatsing van zijn of haar bijdrage op de website. Wie daartegen bezwaar heeft, kan contact opnemen met de hoofdredacteur.

Format

Lettertype: Times New Roman (twaalf-punts). Regelaafstand: 1,5.

Bovenaan komen de titel en (eventueel) een ondertitel. Houd het kernachtig. Korte essays of columns en recensies hebben alleen een korte titel, nooit een ondertitel. Onder de titel (en eventueel de ondertitel) wordt de auteursnaam geplaatst.

Dan volgt het intro. In een korte alinea geeft u aan waarover het stuk gaat. Niet laten uitgroeien tot een samenvatting. Het intro moet uitnodigen tot lezen, de lezer het stuk in trekken. Gebruik niet meer dan honderdvijftig woorden. Dit geldt alleen voor artikelen. Korte essays of columns verschijnen met een intro van niet meer dan twee regels. Bij recensies ontbreekt een intro. Hier komt onder de auteursnaam de titel van het besproken boek.

De hoofdtekst zelf bestaat uit paragrafen, die worden voorzien van tussenkopjes. Die tussenkopjes moeten kort en aansprekend zijn, geen samenvattingen. Probeer er *eye-catchers* van te maken. Bekijk desnoods hoe het bij kranten gaat. Een artikel begint nooit met een kopje. Pas op voor wildgroei: gebruik per zeshonderd woorden niet meer dan één kopje. Plaats de kopjes tussen witregels. Is een artikel een interview, dan kunnen de vragen als tussenkoppen fungeren. Een vraag in een interview wordt voorafgegaan door een witregel. Het antwoord op de vraag sluit direct daarop aan; na een vraag komt dus geen witregel. Zijn de antwoorden kort, dan verdient het aanbeveling de witregel voor een vraag weg te laten en die vraag direct te laten aansluiten op de voorgaande tekst. Antwoorden worden niet ingedeeld in alinea's. In korte essays of columns en in ('gewone') recensies ontbreken tussenkopjes.

De redactie behoudt zich het recht voor de kopjes en de positionering daarvan aan te passen.

Spelling, platte tekst, cursiveringen

Voor de inzending moet u de bijdrage zelf controleren op niet-lopende zinnen en spelfouten.

Richtlijn spelling: het Groene Boekje. Ook online raadpleegbaar: www.woordenlijst.org.

Lever de tekst zo plat mogelijk aan. Dus niet uitvullen of centreren en geen paginanummers invoegen. Controleer de tekst op dubbele spaties. Alinea's laten volgen door een harde return (geen tabs, niet inspringen, behalve voor en na een kopje en voor een vraag in een interview geen witregels). Een eventuele spatie na de harde return aan het eind van een alinea graag verwijderen. Let er ook op dat de apostrof niet op z'n kop staat. Goed is: Lichting '18. Fout is: Lichting ´18. Nergens vette of onderstreepte tekst gebruiken (ook niet in de titel). Afkortingen in de tekst vermijden. (Behalve soms bij rangtelwoorden; zie verderop.)

Gebruik cursief voor titels van boeken, tijdschriften, dag-, week- en maandbladen. (Terzijde: boektitels, ook die in het Engels, zijn volzinnen; wees zuinig met het gebruik van hoofdletters; niet: *Orwell. The Authorised Biography*, maar: *Orwell. The authorised biography*.) Gebruik cursief ook voor begrippen in een vreemde taal waarover de lezer makkelijk kan struikelen. Namen van organisaties worden niet gecursiveerd, ook niet die van buitenlandse organisaties. Voorts moet cursief achterwege blijven in intro's. Plaats titels van boeken enzovoort daar tussen enkele aanhalingstekens ('enkel Engels'; zie hieronder).

Citeren

Citaten tussen enkele aanhalingstekens plaatsen ('enkel Engels': het eerste enkele aanhalingsteken is omgekeerd: '...'). Citaten binnen citaten krijgen dubbele aanhalingstekens ("..."). Citaten niet laten inspringen. Te veel citaten en (te) lange citaten misstaan in een TvB-tekst. Het is beter te parafaseren. Is een lang citaat toch nodig, laat dit dan wel inspringen en plaats het tussen witregels. Aanhalingstekens daarbij weglaten.

Aanhalingstekens: combinatie met andere leestekens

Het volgende is vrij naar: Ewoud Sanders en Koos Metselaar ed., *Stijlboek NRC Handelsblad* (Utrecht/Antwerpen 2000) p. 16.

- *Dubbelepunt.* Voor een direct citaat komt veelal een dubbelepunt: Orwell vertelde: 'I thought at one time it was all up with me.' Na de dubbele punt komt (vanzelfsprekend) een spatie.
- *Punt, vraagteken, uitroepeten.* Bij een compleet citaat wordt de zin afgesloten met een punt, gevolgd door het enkele aanhalingsteken. Dus niet: De hbs-directeur zei: 'Zo, je bent weer mens geworden'. Maar: De hbs-directeur zei: 'Zo, je bent weer mens geworden.' Dit gebeurt natuurlijk

ook als het citaat eindigt met een vraagteken of een uitroepteken. Hij zei: ‘Wat een bende!’ Zij vroegen: ‘Wanneer begint het?’

Bij een onvolledig citaat wordt de punt na het aanhalingsteken geplaatst: In zijn klassieke studie *De biografie* zegt Jan Romein op grond van zijn persoonlijke ervaring de stelling aan te durven ‘dat een biograaf die zijn vak verstaat in tweehonderd bladzijden al het essentiële te berde kan brengen’.

In de zin: Hij zei: ‘Is dat waar?’. is de laatste punt overbodig. Het vraagteken behoort hier evenzeer tot het citaat als een punt op die plaats dat zou doen. In de vraagzin: Zei hij: ‘Dat is waar.’? kan de punt ook komen te vervallen. Dus: Hij zei: ‘Is dat waar?’; Zei hij: ‘Dat is waar’?

- *Komma*. ‘Dat is waar’, zei hij. Hier komt de komma na het laatste aanhalingsteken, want direct achter ‘waar’ komt eigenlijk een punt. ‘Jan,’ zei ze, ‘ga je mee?’ De eerste komma hoort hier binnen het citaat.

Probeer extreem ingewikkelde combinaties van komma’s en aanhalingstekens te vermijden: ‘’s Morgens kan ik niet’, heb ik haar horen zeggen’, zei Jan. Beter: Jan zei: ‘Ik heb haar horen zeggen dat ze ’s morgens niet kan.’

- *Haakjes*. Het is erg warm weer (mijn moeder noemde het zelfs ‘honds’). De punt komt na het haakje.

Getal: cijfers en letters

Bron: Ewoud Sanders en Koos Metselaar ed., *Stijlboek NRC Handelsblad* (Utrecht/Antwerpen 2000) p. 117.

De getallen een tot en met twintig, tientallen, honderd en honderdtallen, duizend en duizendtallen, miljoen en miljard schrijft u in letters. De rest in cijfers: 21; 101; 9.382; 1.000.001. Combinaties als tweehonderd en drieduizend worden aaneengeschreven, maar: vier miljoen, vijf miljard.

Kortheidshalve ook: 4 miljoen, 5 miljard.

In enkele gevallen wordt van deze regels afgeweken: om getallen gemakkelijker te vergelijken en om een grotere gelijkvormigheid te bewerkstelligen:

- Er waren wel duizend mensen komen opdagen;
- André is 24 jaar oud en zijn zusje 14;
- Er waren 1.000 ouders en ruim 2.500 kinderen;
- Dat kost tussen de 1.000 en 1.250 euro.

Bij percentages altijd cijfers gebruiken: 30 procent, en niet: dertig procent.

In getallen groter dan duizend wordt met een punt gewerkt: 1.350; 13.750; 1.351.950, maar niet in jaartallen.

Begin een nieuwe zin niet met een getal in cijfers. Is dit niet te vermijden, dan wordt het woord na dat getal geschreven in onderkast. Dus: '38 euro per stuk, dat is de prijs van één nieuw aandeel.'

Symbolen en leestekens

Bij percentages wordt in plaats van het symbool het woord gebruikt. U schrijft: '30 procent' en niet: '30%'. Bij geldbedragen gaat het net zo: '38 euro' en niet '€ 38'.

Het symbool '&' misstaat in een TvB-tekst. Schrijf: 'Geloof, hoop en liefde' en niet: 'Geloof, hoop & liefde'. Hetzelfde symbool gebruikt u echter wel bij officiële namen: 'Joyce & Co', 'Gall & Gall', of bij een boektitel (als het symbool op het titelblad staat): 'Els Kloek, *Kenau & Magdalena*'.

Dit is een gedachtestreepje: '–'; dit niet: '-' (koppelteken). Met gedachtestreepjes laat u een tussenopmerking in een zin beter uitkomen. Wees er zuinig mee, komma's zijn vaak beter.

Verkeerd gebruik: 'Simon Vestdijk – die grossierde in tussenopmerkingen – was de schrijver van menige ontsporende zin.' Hier zijn komma's te verkiezen. Correct gebruik: 'Simon Vestdijk – hij was de onbetwiste kampioen als het op tussenopmerkingen aankwam – maakte zich meer dan eens schuldig aan wijdlopigheid.'

Andere geboden en verboden

In de zin: 'Eén van de leerlingen lag met griep in bed', moet het accent aigu verdwijnen.

Let op het verschil tussen hen en hun: 'Jan is een slechte opvoeder; hij slaat hen.' Maar: 'Jan was een goede vader, gaf hun menige wijze raad.'

Gebruik niet 'die' als het 'wie' moet zijn: Niet: 'Haar moeder, die door de kerk een pedofiele man was opgedrongen, had veel verdriet.' Maar: 'Haar moeder, wie door de kerk een pedofiele man was opgedrongen, pinkte vaak een traantje weg.'

'Zowel Jan als Piet heeft losse handjes.' Het werkwoord in dit soort zinnen staat in principe in het enkelvoud. Maar als een van de onderwerpen in het meervoud staat, gebruikt u het werkwoord in het meervoud: 'Zowel zijn ouders als zijn broer zijn geneigd tot alle kwaad.'

‘Voor de consequenties kan de uitgever noch TvB instaan.’ Ook in dit soort zinnen moet het werkwoord in het enkelvoud staan.

Bij het afkorten van rangtelwoorden heeft dit de voorkeur: ‘getal + volledige uitgang’. Dus: 1ste, 8ste, 1.000ste, 9de, 10de. Superscript is hierbij uit den boze. Dus niet: 1.000^{ste}.

Fout is: ‘In dit huisgezin, met harde hand geregeerd door Jan, ging het er ruig aan toe.’ Goed is: ‘In dit huisgezin – Jan deelde er de lakens uit – ging het ruig toe. Maar wel: ‘Jan, die ongelukkig ten val was gekomen, was er slecht aan toe.’

Let op het verschil tussen ‘tegelijk’ en ‘tegelijkertijd’. Schrijf: ‘Orwell werkte onder uitputtende omstandigheden aan *1984*, een boek dat hem zijn leven kostte en hem tegelijkertijd onsterfelijk maakte.’ En niet: ‘Zijn boek kostte Orwell het leven en maakte hem tegelijk onsterfelijk.’

Fout is: ‘Er wordt vanuit gegaan dat de auteur akkoord gaat met eventuele plaatsing van zijn artikel op de website [er vanuit gaan].’ Moet zijn: ‘Er wordt van uitgegaan dat de auteur akkoord gaat met eventuele plaatsing van zijn artikel op de website [ervan uitgaan].’

In de zin: ‘Vanwege de drukte moesten extra cassières worden opgeroepen’, moet ‘Vanwege’ worden vervangen door ‘Wegens’.

Vermijd het gebruik van het aanwijzend voornaamwoord ‘diens’ als ‘zijn’ geen verwarring schept. ‘Je kent Gerard; diens vrouw leest het dagblad *Trouw*.’ In deze zin moet ‘diens’ worden vervangen door ‘zijn’. In ‘Gerard vroeg aan Jos of diens broer al was verhuisd’ moet wel ‘diens’ worden gebruikt, tenminste als de broer van Jos wordt bedoeld.

Beter schrijven met Orwell: zes tips

Het volgende is ontleend aan: Arend Smilde ed., ‘Taal en politiek. George Orwell’s “Politics and the English Language” (1946)’. URL: <http://www.lewisiana.nl/arendsmilde/orwell/orwell.pdf> [bezoekt 17 september 2014].

- Gebruik nooit een metafoor, vergelijking of andere stijlfiguur die je vaak in gedrukte teksten tegenkomt.
- Gebruik nooit een lang woord waar een kort woord volstaat.
- Is het mogelijk een woord te schrappen, schrap het dan altijd.
- Gebruik nooit de lijdende vorm waar je de bedrijvende kunt gebruiken.

- Gebruik nooit een woord of uitdrukking in een vreemde taal, een wetenschappelijk woord, of jargon, als je een alledaags woord kunt bedenken.
- Overtreed liever al deze regels dan dat je iets volstrekt barbaars zegt.

Illustratiemateriaal

Foto's zijn een must in een artikel (maximaal drie). Voor plaatsing komen echter alleen rechtenvrije foto's in aanmerking. U bent zelf verantwoordelijk voor het gebruik van foto's die rechtenvrij zijn. Op internet geplaatste foto's zijn niet, of niet automatisch, rechtenvrij. Wordt de Auteurswet, die ook betrekking heeft op afbeeldingen, niet gerespecteerd, dan kan dat serieuze consequenties hebben, waarvoor de uitgever noch TvB kan instaan. De bron van het illustratiemateriaal en de rechthebbende dienen uitdrukkelijk vermeld te worden.

Hulpmiddelen bij het zoeken naar rechtenvrije foto's: CC Search (creativecommons), Google Images (filteren op gebruiksrechten!).

Gewenste resolutie: minimaal 300 dpi (afdrukkwaliteit). Gelieve de illustraties met bijschrift aan te leveren, samen met de tekst. Maak de bijschriften zo 'pakkend' mogelijk. Wordt de resolutie te laag bevonden, dan volgt een redactioneel verzoek om een alternatieve illustratie.

Graag in de tekst tussen vierkante haken en in hoofdletters aangeven waar de illustraties geplaatst kunnen worden.

De redactie behoudt zich het recht voor bijschriften en positionering aan te passen.

In een kort essay of column is een illustratie ook welkom, maar niet absoluut noodzakelijk. In een recensie wordt altijd de cover van het besproken boek opgenomen.

Annotatie

Het volgende is vrij naar: P. de Buck e.a., *Zoeken en schrijven. Handleiding bij het maken van een historisch werkstuk* (10e druk; Amersfoort 2011) p. 107-127.

Een correcte annotatie is belangrijk. Maak met Microsoft Word eindnoten aan. Kies in het dialoogvenster 'Voetnoot en eindnoot' bij 'Nummeren als' voor de optie: '1, 2, 3, ...' Explicatieve noten zijn ongewenst; werk alleen met verwijzende noten.

Lettertype: Times New Roman (elf-punts). Regelafstand: enkel.

Houd het aantal noten tot een absoluut minimum beperkt.

Bij interviews laat u noten achterwege. Aan korte essays of columns en recensies, die evenmin worden geannoteerd, kan (desgewenst) een korte literatuurlijst worden toegevoegd. Let op: in een intro, de inleidende alinea boven een artikel, is een noot uit den boze.

Noten in een TvB-artikel verwijzen naar gebruikte bronnen of literatuur. Het gaat hierbij om de controleerbaarheid van het beweerde: de lezer moet weten op wie of wat bepaalde uitspraken zijn gebaseerd; hij of zij moet zelf kunnen nagaan of het beweerde juist is.

Geef de eerste keer dat een publicatie of bron wordt genoemd altijd de volledige titelbeschrijving. Verwijst u naar een bepaalde bladzijde, dan volgt die daarachter. Bij de latere verwijzingen naar dezelfde bron of publicatie kan met een verkorte titelbeschrijving worden volstaan. Zodoende kunnen de aanduidingen 'idem' en 'ibidem' meestal worden vermeden.

U geeft de vind- of bewijsplaats zonder nadere aanduiding. Het verwijzwoord 'Zie' voor de titelbeschrijving moet achterwege blijven. Soms is het belangrijk aan te geven dat de aangehaalde literatuur juist niet de bevestiging levert voor het beweerde. De verwijzing wordt dan voorafgaan door: 'Vgl.'

Bij iedere gedrukte vindplaats (boeken, tijdschriften, dag-, week- en maandbladen) wordt cursief gebruikt.

Bij verwijzingen naar een artikel uit een tijdschrift, dag-, week-, maandblad of bundel plaatst u aanhalingstekens (enkel). Bij een artikel uit een tijdschrift enzovoort komt achter de titel van het stuk een komma; daarachter volgt de naam van het tijdschrift enzovoort. Om verwarring uit te sluiten – het moet duidelijk zijn of we met een tijdschrift enzovoort of een bundel te maken hebben – wordt na een artikel uit een bundel het woordje 'in' gezet; daarna volgt de volledige titelbeschrijving van de bundel. Is de auteur van het artikel waarnaar wordt verwezen dezelfde als die van de gehele bundel, dan vervangt u in de titelbeschrijving zijn naam door 'Idem'.

Bij verwijzingen naar niet-gedrukte bronnen (scripties, archiefstukken) blijft cursivering of blijven aanhalingstekens achterwege.

Voorbeelden

- Volledige titel boek (inclusief bladzijdevermelding):

Marc Adang, *Voor sociaal-democratie, smaakopvoeding en verheffend genot. De Amsterdamse vereniging Kunst aan het Volk, 1903-1928* (Amsterdam 2008) p. 73.

Latere verwijzingen:

Adang, *Kunst aan het Volk*, p. ...

- Volledige titel boek:
L. de Jong, *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog I, Voorspel* (pocketeditie; Den Haag/Amsterdam 1995).
Latere verwijzingen:
De Jong, *Het Koninkrijk I*.
- Artikel in tijdschrift (inclusief bladzijdevermelding):
Gerard Borst, 'Wat geld met mensen doet. Willem Paap en de financiële rampen van 1907', *Holland, Historisch Tijdschrift* 42(2010)3 p. 239-256, aldaar p. 254.
Latere verwijzingen:
Borst, 'Paap en de financiële rampen', p. ...
- Artikel in dagblad (bladzijdevermelding blijft achterwege):
Robert Giebels en Gijs Herderscheé, 'Den Haag verlegt aandacht naar werk, werk en werk', *de Volkskrant* 18 augustus 2014.
Latere verwijzingen:
Giebels en Herderscheé, 'Den Haag verlegt'.
- Artikel in weekblad (inclusief bladzijdevermelding):
Casper Thomas, 'De woeste uit het oosten. Pankaj Mishra over de ruïnes van het imperialisme', *De Groene Amsterdammer* 14 augustus 2014 p. 24-27, aldaar p. 25.
Latere verwijzingen:
Thomas, 'De woeste', p. ...
- Artikel in maandblad (inclusief bladzijdevermelding):
Guido van Hengel, 'Utopisch profeet en hervormer', *Historisch Nieuwsblad* 4 juli 2014 p. 70-77, aldaar p. 73.
Latere verwijzingen:
Van Hengel, 'Utopisch profeet', p. ...
- Artikel in bundel (inclusief bladzijdevermelding):
Henk te Velde, 'Charles Boissevain, koopman in nieuws' in: Herman Beliën, Martin Bossebroek en Gert Jan van Setten ed., *In de vaart der volken. Nederlanders rond 1900* (Amsterdam 1998) p. 137-146, aldaar p. 139-140.
Latere verwijzingen:
Te Velde, 'Boissevain', p. ...

- Verhaal in bundel met dezelfde auteur (inclusief bladzijdevermelding):
H.J.A. Hofland, 'Drank & tabak' in: Idem, *Orde bestaat niet* (Amsterdam 1985) p. 7-50, aldaar p. 11.
Latere verwijzingen:
Hofland, 'Drank & tabak', p. ...
- Artikel in verzamelde werken (inclusief bladzijdevermelding):
J. Huizinga, 'Renaissance en realisme' (1929) in: Idem, *Verzamelde werken IV* (Haarlem 1949) p. 276-297, aldaar p. 277.
Latere verwijzingen:
Huizinga, 'Renaissance', *VW IV*, p. ...
- Toneelstuk in verzamelde werken (inclusief bladzijdevermelding):
William Shakespeare, 'Julius Caesar' (1599) in: *De complete werken van William Shakespeare II*. L.A.J. Burgersdijk vert. (Leiden 1944) p. 621-669, aldaar p. 646.
Latere verwijzingen:
Shakespeare, 'Julius Caesar', *CW II*, p. ...
- Boek uit een serie (inclusief bladzijdevermelding):
Herta Grove, *Unauslöschliche Erinnerungen*. Schriftenreihe des Gymnasiums Allee Altona 1 (Hamburg 1998) p. 4.
Latere verwijzingen:
Grove, *Unauslöschliche Erinnerungen*, p. ...
- Volledige titel bronnenpublicatie (inclusief bladzijdevermelding):
André Jolles, *André Jolles (1874-1947). 'Gebildeter Vagant'. Brieven en documenten*. Walter Thys ed. (Amsterdam 2000) p. 140.
Latere verwijzingen:
Jolles, *Brieven en documenten*, p. ...
- Volledige titel niet-gedrukte scriptie:
G.N. Borst, *De Broeker dolerenden. Een studie van de volgelingen van Abraham Kuyper uit een Noordhollands dorp* (scriptie Sociologie en Geschiedenis UvA, Amsterdam 1985).
Latere verwijzingen:
Borst, *De Broeker dolerenden*.

- Archiefstuk:

J.H. Halbertsma aan mevr. A. Thorbecke-Solger 14-12-1852, Nationaal Archief Den Haag (NA Den Haag), Collectie 244 Thorbecke (Thorb.), toegangsnr. 2.21.161, inv.nr. 924.

Latere verwijzing naar een andere brief:

J.H. Halbertsma aan J.R. Thorbecke 15-10-1851, NA Den Haag, Thorb., inv.nr. 61a.

In een literatuurverwijzing wordt eerst de naam van de auteur vermeld. Achter de naam van de auteur volgt de titel van het boek of artikel. Staan niet de voorletters maar staat de hele voornaam van de auteur op het titelblad of boven het artikel, dan geeft u die hele voornaam weer.

Ontbreekt een auteur op het titelblad maar wordt er wel een samensteller genoemd of een redactie van een bundel of de bewerker van een bron, dan voegt u aan de naam 'ed.' toe (= afkorting van 'editor' of 'edidit', of, bij meerdere redacteuren, van 'editores' of 'edidunt').

Vermeldt het titelblad meer dan drie auteurs of redacteuren, dan wordt alleen de eerste genoemd met daarachter 'e.a.' (= afkorting van 'en anderen').

Voorbeelden

- Voorletters of volledige voornaam:

W.F. Hermans, *Het geweten van de Groene Amsterdammer of Volg het spoor omhoog* (Amsterdam 1955).

Maar:

Willem Frederik Hermans, *De tranen der acacia's* (Amsterdam 1949).

- Drie redacteuren bij een bundel:

Herman Beliën, Martin Bossebroek en Gert Jan van Setten ed., *In de vaart der volken. Nederlanders rond 1900* (Amsterdam 1998).

- Meer dan drie redacteuren bij een bundel:

H.A. Diederiks e.a. ed., *Van agrarische samenleving naar verzorgingsstaat. De modernisering van West-Europa sinds de vijftiende eeuw* (Groningen 1994).

Bij een verwijzing naar een boek vermeldt u behalve de auteur en de titel ook de plaats en het jaar van uitgave. Ze komen achter elkaar tussen haakjes achter de titel. Heeft een plaats een ingeburgerde Nederlandse naam, dan wordt die Nederlandse naam gebruikt. Dus niet London maar Londen, niet Paris maar Parijs. Is de plaats van uitgave onbekend, dan geeft u dat aan met 'z.p.'. Voor een niet te achterhalen jaar van uitgave wordt 'z.j.' gebruikt. Zijn er twee of drie plaatsen van uitgave, dan noteert u (bijvoorbeeld): 'Londen/Parijs' en 'Londen/Parijs/Amsterdam'. Meer dan drie plaatsen van uitgave worden zo weergegeven: 'Londen enz.' De uitgever van een boek blijft onvermeld. (Terzijde: de uitgever wordt wel vermeld bij de titel van het te bespreken boek in een recensie.)

Bij verwijzingen naar een tijdschriftartikel gebruikt u voor de jaargang, het jaar van uitgave en de aflevering binnen de jaargang Arabische cijfers. Met Arabische cijfers werkt u ook bij serienummers van boeken uit een serie. Bij delen van een meerdelige publicatie worden Romeinse cijfers gebruikt.

Voorbeelden

- Artikel in tijdschrift:
Gerard Borst, 'Koningsdrama's: Shakespeare, Hitler en Mosley. In gesprek met Ton Hoenselaars', *Tijdschrift voor Biografie* 2(2013)2 p. 35- 40.
Latere verwijzingen:
Borst, 'Shakespeare, Hitler en Mosley'.
- Boek uit een serie:
Herta Grove, *Unauslöschliche Erinnerungen*. Schriftenreihe des Gymnasiums Allee Altona 1 (Hamburg 1998).
Latere verwijzingen:
Grove, *Unauslöschliche Erinnerungen*.
- Delen meerdelige publicatie:
Is. Querido, *Amsterdamsch epos 'De Jordaan'* I (13de druk; Amsterdam 1925).
Latere verwijzingen:
Querido, *De Jordaan* I.

Is. Querido, *Amsterdamsch epos 'De Jordaan' IV, Mooie Karel* (11de druk; Amsterdam 1925).

Latere verwijzingen: Querido, *De Jordaan IV*.

Het moet duidelijk zijn naar welke druk of editie van een bepaalde publicatie wordt verwezen.

Voorbeelden

- Volledige titel boek:

Jojada Verrips, *En boven de polder de hemel. Een antropologische studie van een Nederlands dorp, 1850-1971* (nieuwe, geheel herz. en gecorrigeerde druk; Amsterdam 2005).

Latere verwijzingen:

Verrips, *En boven de polder*.

- Volledige titel boek:

Jojada Verrips, *En boven de polder de hemel. Een antropologische studie van een Nederlands dorp, 1850-1971* (nieuwe, gecorrigeerde druk; Amsterdam 2002).

Latere verwijzingen:

Verrips, *En boven de polder*.

- Volledige titel boek:

Jojada Verrips, *En boven de polder de hemel. Een antropologische studie van een Nederlands dorp, 1850-1971* (2de druk; Groningen 1981).

Latere verwijzingen:

Verrips, *En boven de polder*.

- Volledige titel boek:

D.J. Taylor, *Orwell. The life* (Vintage-pocketeditie; Londen enz. 2004).

Latere verwijzingen:

Taylor, *Orwell*.

- Volledige titel boek:

Karl Marx, *Het kapitaal. Kritiek van de politieke economie* I. Isaac Lipschits vert., Hans Driessen ed. (Amsterdam 2010).

Latere verwijzingen:

Marx, *Het kapitaal*.

Ten slotte kan een noot ook verwijzen naar een onlinebron.

Voorbeelden

- D.H. Lawrence, ‘The man who loved islands’ in: Idem, *The women who rode away and other stories* (1929). URL: <http://gutenberg.net.au/ebooks04/0400301h.html> [bezoekt 19 augustus 2014].
- ‘Koning Willem-Alexander ontvangt koningsbiografieën’. URL: <http://www.cultuurfonds.nl/nieuws/persberichten/koning-willem-alexander-ontvangt-koningsbiografieen> [bezoekt 18 augustus 2014].
- Arend Smilde ed., ‘Taal en politiek. George Orwell’s “Politics and the English Language” (1946)’. URL: <http://www.lewisiana.nl/arendsmilde/orwell/orwell.pdf> [bezoekt 17 september 2014].
- Gerard N. Borst, *En nu jij, beste psycholoog* (20 mei 2013). URL: http://issuu.com/gerardnborst/docs/20130512_nujijbestepsycholoog [bezoekt 28 oktober 2014].
- De ‘Guide to the Herta Grove family collection (circa 1930s-2003)’ staat op de website van het Leo Baeck Institute. URL: <http://findingaids.cjh.org/?pID=476151> [bezoekt 9 februari 2014].